

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถานที่ราชการ
ตามมาตรา ๓๓๕ (๘) แห่งประมวลกฎหมายอาญา หรือไม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๒/๐๒๖๘๓ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สถานีตำรวจนครบาลปทุมวันได้มีหนังสือ ที่ ตช ๐๐๑๕.(บก.น.๖)๕(ส.๒)/๖๖๖ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๙ ถึงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แจ้งว่า พนักงานสอบสวนได้รับคำร้องทุกข์กรณีมีผู้ลักลอบเข้าไปในห้องสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และลักทรัพย์ของนิสิต ตามคดีอาญาที่ ๔๑๒/๒๕๕๘ ซึ่งในเบื้องต้นพนักงานสอบสวนได้แจ้งขอให้ผู้ต้องหาหาทราบว่า “ลักทรัพย์ในสถานที่ราชการที่ตนเข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต” แต่เนื่องจากปัจจุบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐซึ่งไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน จึงมีประเด็นต้องพิจารณาว่า สถานที่เกิดเหตุในคดีนี้เป็นสถานที่ราชการตามมาตรา ๓๓๕ (๘) หรือไม่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเห็นว่า แม้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปลี่ยนสถานะจากการเป็นส่วนราชการตามพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๒๒ มาเป็นมหาวิทยาลัยซึ่งมีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐซึ่งไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังคงเป็นหน่วยงานตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน โดยเป็นสถานศึกษาทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง มีวัตถุประสงค์ที่จะบุกเบิกแสวงหาและเป็นคลังความรู้ ให้การศึกษา ส่งเสริม ประยุกต์ และพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง สร้างบัณฑิต วิจัย เป็นแหล่งรวมสติปัญญา และบริการทางวิชาการแก่สังคม รวมทั้งสืบสานทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ดังนั้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงเห็นว่าสถานที่ที่ตั้งอยู่บนพื้นที่ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยควรได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย แต่อย่างไรก็ดี เพื่อให้เกิดความชัดเจนของพนักงานสอบสวนในการแจ้งข้อหาแก่ผู้ต้องหา จึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถานที่ราชการตามมาตรา ๓๓๕ (๘) หรือไม่ เพื่อให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะได้แจ้งต่อสถานีตำรวจนครบาลปทุมวันต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๓) ได้พิจารณาข้อหารือของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติและผู้แทนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่า การหารือครั้งนี้เกิดจากกรณีที่พนักงานอัยการขอให้พนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจนครบาลปทุมวันทำการสอบสวนเพิ่มเติมว่า ห้องสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นสถานที่ราชการหรือไม่ เพื่อประกอบการฟ้องคดีอาญาดังกล่าว ทั้งยังได้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า

ในปัจจุบันบุคลากรของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัยแต่ยังมีบุคลากรอีกส่วนหนึ่งที่เป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาปฏิบัติงานอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๓) ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าวประกอบกับข้อเท็จจริงเพิ่มเติมแล้ว เห็นว่า การลักทรัพย์ในสถานที่ราชการตามมาตรา ๓๓๕ (๘)^๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญานั้น ประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดนิยามคำว่า “สถานที่ราชการ” ไว้และโดยที่ประเด็นตามข้อหานี้เป็นเรื่องการดำเนินคดีอาญาในศาลยุติธรรม กรณีจึงต้องพิจารณาจากแนวบรรทัดฐานคำพิพากษาศาลฎีกาเกี่ยวกับการลักทรัพย์ในสถานที่ราชการ ซึ่งศาลฎีกาได้วินิจฉัยเกี่ยวกับขอบเขตและความหมายของคำว่า “สถานที่ราชการ” ว่า ต้องเป็นสถานที่ตั้งอันเป็นที่ปฏิบัติงานของราชการหรือข้าราชการตามปกติ^๒ หรือสถานที่ซึ่งใช้สำหรับปฏิบัติราชการโดยตรง^๓ และเนื่องจากศาลฎีกายังไม่เคยวินิจฉัยว่า มหาวิทยาลัยที่เป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐซึ่งไม่เป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินเป็นสถานที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่ มีเพียงคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยสถานที่ในสำนักงานประปาสงขลาซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจว่ามีใช้สถานที่ราชการเท่านั้น กรณีห้องสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะถือเป็นสถานที่ราชการตามมาตรา ๓๓๕ (๘) แห่งประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่ จึงต้องพิจารณาความหมายของคำว่า “สถานที่ราชการ” ตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวที่ว่า สถานที่ราชการจะต้องเป็นสถานที่ตั้งอันเป็นที่ปฏิบัติงานของราชการหรือข้าราชการตามปกติหรือสถานที่ซึ่งใช้สำหรับการปฏิบัติราชการโดยตรง

^๑มาตรา ๓๓๕ ผู้ใดลักทรัพย์

ฯลฯ

ฯลฯ

(๘) ในเคสสถาน สถานที่ราชการ หรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะที่ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๘๔๕/๒๕๔๓ วินิจฉัยว่า ปัญหาที่ว่า จำเลยได้ลักทรัพย์ในสถานที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ (๘) หรือไม่นั้น เห็นว่า แม้โรงอาหารของมหาวิทยาลัยที่ซึ่งนักศึกษาหรือประชาชนอื่นใดที่เข้ามาติดต่อราชการกับมหาวิทยาลัยอันมีความชอบธรรมที่จะเข้าไปนั่งรับประทานอาหารได้นั้น เป็นที่ตั้งอยู่ในบริเวณรั้วของมหาวิทยาลัย แต่ก็ยังเป็นบริเวณนอกอาคารเรียนหรือนอกสถานที่ตั้งอันเป็นที่ปฏิบัติงานของราชการหรือข้าราชการตามปกติ การกระทำของจำเลยจึงไม่มีความผิดตามบทบัญญัติดังกล่าว คงมีความผิดเพียงตามมาตรา ๓๓๔ ซึ่งศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานนี้ได้

^๓คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๑๐๖/๒๕๔๘ วินิจฉัยว่า ลานจอดรถของวิทยาลัยเทคนิคชลบุรี เป็นเพียงสถานที่ซึ่งทางราชการจัดไว้สำหรับเป็นที่จอดรถของบรรดานักศึกษา ผู้มาติดต่อราชการ ตลอดจนข้าราชการของวิทยาลัย หาใช่เป็นสถานที่ซึ่งใช้สำหรับปฏิบัติราชการของข้าราชการในวิทยาลัยโดยตรงแต่อย่างใดไม่ การที่จำเลยทั้งสองลักทรัพย์ยานยนต์จากบริเวณลานจอดรถดังกล่าวจึงไม่ใช่การลักทรัพย์ในสถานที่ราชการ อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ (๘) คงมีความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๕ (๗) วรรคแรก เท่านั้น

^๔คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๔๓/๒๕๔๕ วินิจฉัยว่า สถานที่เกิดเหตุอยู่ในสำนักงานประปาสงขลา ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ มิใช่สถานที่ราชการ การที่จำเลยเข้าไปลักทรัพย์ในบริเวณสำนักงานประปาสงขลาในเวลาว่างคืน ไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ในสถานที่ราชการ

เมื่อพิจารณามาตรา ๗๗^๕ แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งกำหนดให้การบริหารงานบุคคลของข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการที่โอนมาเป็นข้าราชการ ลูกจ้างของส่วนราชการตามพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้ถือว่า มหาวิทยาลัยเป็นส่วนราชการ และให้ข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการดังกล่าวรับเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่น ๆ ผ่านมหาวิทยาลัยโดยเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดิน งบประมาณที่จ่ายในลักษณะเงินเดือน ค่าจ้างประจำ และเงินอื่นที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยังคงมีข้าราชการที่โอนมาเป็นข้าราชการตามพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ ปฏิบัติหน้าที่อยู่ กรณีจึงต้องพิจารณาต่อไปว่าสถานที่ใดในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีข้าราชการปฏิบัติหน้าที่อยู่ สถานที่นั้นก็จะเป็สถานที่ราชการตามที่ศาลฎีกาได้วางบรรทัดฐานไว้ อย่างไรก็ดี การพิจารณาว่าห้องสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะเป็นสถานที่ราชการ ตามมาตรา ๓๓๕ (๘) แห่งประมวลกฎหมายอาญา หรือไม่ นั้น จะต้องพิจารณาข้อเท็จจริง ประกอบด้วยว่าคณะครุศาสตร์ยังคงมีข้าราชการปฏิบัติหน้าที่อยู่หรือไม่

อนึ่ง เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในข้อหาหรือนี้แตกต่างจากกรณีคำพิพากษา ศาลฎีกาซึ่งวินิจฉัยว่าสถานที่ในสำนักงานประปาสงขลาซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจมิใช่สถานที่ราชการ แต่กรณีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นเคยมีฐานะเป็นส่วนราชการตามพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๒๒ และมีข้าราชการปฏิบัติหน้าที่มาก่อน การเปลี่ยนสถานะเป็นมหาวิทยาลัย ในกำกับของรัฐซึ่งไม่เป็ส่วนราชการ^๖ แต่ยังคงมีข้าราชการปฏิบัติหน้าที่อยู่ จึงแตกต่างจากรัฐวิสาหกิจ ที่มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจมาตั้งแต่เริ่มแรกและไม่เคยมีข้าราชการปฏิบัติหน้าที่อยู่เลย

^๕มาตรา ๗๗ ให้โอนบรรดาข้าราชการ ลูกจ้างของส่วนราชการ พนักงานราชการและพนักงาน ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๒๒ มาเป็นข้าราชการ ลูกจ้าง ของส่วนราชการและพนักงานมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัตินี้

เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลของข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ามหาวิทยาลัยเป็นส่วนราชการ และให้ข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการดังกล่าวรับเงินเดือน ค่าจ้าง และเงินอื่น ๆ ผ่านมหาวิทยาลัยโดยเบิกจ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดิน งบประมาณที่จ่ายในลักษณะเงินเดือน ค่าจ้างประจำ และเงินอื่นที่เกี่ยวข้อง และให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา หรือระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างของส่วนราชการมาใช้บังคับ แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่การนำกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือระเบียบที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา หรือระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างของส่วนราชการมาใช้บังคับ ตามวรรคสองไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้ หรือมีกรณีที่ไม่อำนาจนำมาใช้บังคับได้ด้วยเหตุใด ๆ ให้การดำเนินการ ในส่วนที่ไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้หรือในส่วนที่ไม่อำนาจนำกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ หรือระเบียบดังกล่าว มาใช้ได้ เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

^๖มาตรา ๕ ให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัตินี้ และเป็นนิติบุคคล

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐซึ่งไม่เป็ส่วนราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และไม่เป็รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการ งบประมาณและกฎหมายอื่น

นอกจากนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๓) มีข้อสังเกตว่า มาตรา ๓๓๕ (๘)^๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ได้กำหนดเหตุฉกรรจ์ในเรื่องการลักทรัพย์ไว้ว่า การลักทรัพย์ “ในเคหสถาน สถานที่ราชการ หรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะที่ตนได้เข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือซ่อนตัวอยู่ในสถานที่นั้น ๆ” ประมวลกฎหมายอาญาก็มิได้กำหนดนิยามคำว่า “บริการสาธารณะ” ไว้เช่นเดียวกัน ซึ่งหากพิจารณาความหมายทั่วไปตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ คำว่า “บริการสาธารณะ” หมายความว่า กิจกรรมอันจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเป็นส่วนรวมที่รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำขึ้นเพื่อบริการแก่ประชาชน ประกอบกับคำพิพากษาศาลฎีกา^๘ ได้อธิบายความหมายของคำว่า สถานที่บริการสาธารณะตามมาตรา ๓๓๕ (๘) ว่า หมายถึงสถานที่บริการสาธารณะทั่ว ๆ ไป เมื่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีวัตถุประสงค์ในการให้บริการสาธารณะโดยการจัดการศึกษาให้บริการทางวิชาการแก่สังคมตามมาตรา ๗^๙ แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น การที่คณะตุลาการได้จัดให้มีห้องสมุดเพื่อให้บริการทางวิชาการแก่นิสิตและประชาชนโดยทั่วไปนั้น ห้องสมุดดังกล่าวจึงเป็นสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะ หากมีการเข้าไปในห้องสมุด คณะตุลาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือซ่อนตัวอยู่และทำการลักทรัพย์ จึงเป็นการลักทรัพย์ในสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะมาตรา ๓๓๕ (๘) แห่งประมวลกฎหมายอาญาด้วย

(นายดิศพัทธ์ โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๕๙

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๘คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๑/๒๕๐๓ วินิจฉัยว่า จำเลยเข้าไปลักทรัพย์ในโรงพักสินค้าของการท่าเรือแห่งประเทศไทย (ซึ่งมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจ) เป็นการลักทรัพย์ในสถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้บริการสาธารณะตาม (๘) หรือเป็นสาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้าตาม (๙) ก็ได้ไม่เป็นการขัดกัน (๘) เป็นสถานที่บริการสาธารณะทั่ว ๆ ไป ส่วน (๙) จำกัดสถานที่บางแห่งไว้โดยเฉพาะจะปฏิเสธไม่ได้ว่าสาธารณสถานสำหรับขนถ่ายสินค้าไม่ใช่สถานบริการสาธารณะ แต่ศาลฎีกาเห็นว่าการกระทำผิดของจำเลยเข้า (๙) ตรงกว่าจึงลงโทษจำเลยตามมาตรา ๓๓๕ ตอน ๑ (วรรคหนึ่ง) ไม่ใช่ตอน ๒ (วรรคสอง)

^๙มาตรา ๗ ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมยุรกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประดิษฐานขึ้น เพื่อเป็นอนุสาวรีย์สมพระเกียรติแห่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีวัตถุประสงค์ที่จะบุกเบิก แสวงหา และเป็นคลังความรู้ ให้การศึกษา ส่งเสริม ประยุกต์และพัฒนาวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง สร้างบัณฑิตวิจัย เป็นแหล่งรวมสติ ปัญญา และบริการวิชาการแก่สังคม รวมทั้งสืบสานทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยมุ่งหวังให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยมีคุณธรรมกำกับความรู้ เพียบพร้อมด้วยสติปัญญาและจริยธรรม ใฝ่รู้ ก่อปรด้วยวิจารณ์ญาณ จิตใจเสียสละ และความสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวม